

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

**міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених**

**«Проблеми та перспективи
забезпечення цивільного захисту»**

Черкаси – 2026

УДК 614.8; 614.84; 614.83; 623.26; 504.05; 504.06; 351.861; 623.45

Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. Черкаси: НУЦЗ України, 2026. 611 с. Матеріали опубліковано українською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції молодих учених на базі Національного університету цивільного захисту України. Розглянуто аспекти вдосконалення цивільного захисту держави.

У публікаціях висвітлено широкий спектр актуальних питань, що стосуються сучасних стратегій профілактики надзвичайних ситуацій, інноваційних методів гасіння пожеж та оптимізації управління оперативно-рятувальними підрозділами. Значну увагу приділено розробленню та впровадженню безпілотних систем, робототехніки, автоматичних систем безпеки, а також питанням радіаційного, хімічного захисту та протимінної діяльності. Автори аналізують екологічні аспекти техногенної безпеки, психологічні особливості роботи в екстремальних умовах та сучасні підходи до публічного управління у сфері цивільного захисту.

Матеріали призначені для інженерно-технічних працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій, науково-педагогічного складу, ад'юнктів, слухачів, студентів та курсантів закладів вищої освіти України та інших країн світу.

*Рекомендовано до друку засіданням
науково-інноваційного центру
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 30 від 30 березня 2026 року)*

*Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому
доступі комісією з питань роботи із службовою інформацією
у Національному університеті цивільного захисту України
(протокол № 3 від 18 березня 2026 року)*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ В ОРГАНАХ ТА ПІДРОЗДІЛАХ ДСНС УКРАЇНИ

Луцик В.В., курсант, НУЦЗ України
НК – Цимбал Б.М., д.держ.упр., доцент, НУЦЗ України

Забезпечення безпечних умов праці в органах та підрозділах ДСНС України є складним багатокомпонентним процесом, що поєднує правові, організаційно-управлінські, технічні та соціально-психологічні механізми. Специфіка професійної діяльності особового складу ДСНС зумовлена постійним впливом небезпечних і шкідливих виробничих факторів, зокрема дії високих температур, токсичних продуктів горіння, вибухонебезпечних речовин, фізичних та психоемоційних перевантажень, що потребує системного підходу до управління охороною праці.

Нормативно-правовою основою формування безпечних умов праці в органах та підрозділах ДСНС є положення Кодексу цивільного захисту України, Закону України «Про охорону праці», а також Правила безпеки праці в органах та підрозділах ДСНС, затверджені наказом ДСНС України від 31.12.2025 № 1661 [1]. Зазначений нормативний акт закріплює уніфіковані вимоги до організації охорони праці, визначає сферу відповідальності керівників різних рівнів управління та встановлює обов'язкові процедури щодо профілактики виробничого травматизму.

Ключовим елементом забезпечення безпечних умов праці в системі ДСНС є функціонування системи управління охороною праці (СУОП), яка розглядається як інтегрований складник загальної системи управління органом чи підрозділом. СУОП орієнтована на превентивний характер управлінських рішень і передбачає ідентифікацію професійних ризиків, оцінювання їх рівнів, планування та реалізацію заходів з мінімізації небезпек, а також моніторинг результативності вжитих заходів. Особливе значення має нормативне закріплення повноважень та обов'язків посадових осіб у сфері охорони праці, що забезпечує персоніфікацію відповідальності та підвищує рівень виконавської дисципліни.

Важливою складовою системи безпеки праці є професійна підготовка особового складу та організація навчання з питань охорони праці. Правилами безпеки праці передбачено багаторівневу систему інструктажів, яка забезпечує адаптацію працівників до умов служби, формування сталих навичок безпечної поведінки та готовність до дій в умовах підвищеного ризику. У контексті діяльності ДСНС навчання з охорони праці виконує не лише інформаційну, а й превентивно-виховну функцію, спрямовану на зниження ймовірності помилкових дій у надзвичайних ситуаціях.

Не менш значущим елементом є система контролю за станом охорони праці, яка в органах та підрозділах ДСНС реалізується через оперативний, періодичний, комплексний та відомчий контроль. Такий підхід забезпечує безперервність управлінського впливу, дозволяє своєчасно виявляти відхилення від нормативних вимог, оцінювати технічний стан обладнання, рівень забезпеченості засобами індивідуального захисту та ефективність організаційних заходів у сфері безпеки праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Правил безпеки праці в органах та підрозділах ДСНС України: Наказ ДСНС України від 31.12.2025 № 1661.